

Független Magyarország

Egy szám
8
korona

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Mátyás király-tér 8.
Telefon-szám: 164

Felolvasó szerkesztő
FODOR KAROLY
Halvtettes szerkesztő:
JEGESS JÓZSEF

Előfizetési árak:
Negyedévre — — — 450 — K

Egy szám
8
korona

Törvény

a szakszervezetekről.

Az ellenzék a politikai szervezkedés törvényes biztosítását követeli.

Politikai körökben hirtelen jár, hogy R-tovszky belügyminiszter már elkészült az egyesülési és gyülekezési jog szabályozásáról és a munkaszabadság megoltalmazásáról szóló javaslatával. Különösen azok az intézkedések kellenek politikai körökben élel érdeklődést, amelyekkel a kormány a szakszervezetek ügyébe kíván beleszólni. Hír szerint a törvényjavaslat olyan rendelkezéseket tartalmaz, amelyek a szakszervezetekből a politikai tevényt kizárják s bár a munkások gazdasági szervezkedésének törvényjavaslat nem óhajt gátat vetni, tövényes uton kíván a szakszervezetekből minden politikát kizárni. A törvényjavaslatban kontempnált büntetési szankció szerint mint híre jár, 10000 koronáig terjedő pénzbírsággal és két évig terjedő fogházbüntetéssel sújtaná az új törvény azokat, akik a munkásszakszervezeteket politikai célokra használják, vagy azokba bárkit belépésének kényeztetnek.

Az ellenzék megelégedéssel vesz tudomást annak az anomáliának megszűnéséről, amely az egyesülési és gyülekezési jog eddigi rendelkezéseiben állott elő. Azok a vezető ellenzéki politikusok, akikkel a kormány szándékáról alkalmuk volt beszélni, a törvényjavaslat publikálása előtt nem óhajtansk a kérdésben nyilatkozni. A szakszervezetekre vonatkozó tervbe vett intézkedések kérdésében a polgári ellenzék nem óhajt állást foglalni addig, amíg a szociáldemokraták, akiket a kérdés első sorban érint, álláspontjukat le nem szögezi.

A fascisták vezérei a rendőrségen.

Titkos tanácskozások a Wenckheim-palota pincéjében.

Budapest. A megindult rendőri nyomozás kiderítette, hogy a fascista szervezkedés már szeptemberben kezdődött. A választások alatt az ismert „dervak” elnevezés alatt hallattak magukról, később Ottó-bajtársi szövetséggé alakultak át. Ennek a bajtársi szövetségnek „vezérsége” rendelte el a toborzást, és a toborzott emberekkel, valamint 150 rendes tagjával katonai gyakorlatokat tartott. A szövetség tagjai a Wenckheim-palota pincéjében titkos összejöveteleket tartott, hová a Dinich főterek az egyetemi hallgatókat becsalogatták azon a címen, hogy ott sport egyesület alakul. Így nyerték meg a legitimista eszmének az egye-

temi hallgatók nagy részét. Vasárnap délelőtt folyamán a rendőrségen kihallgatták a fascisták táborának ismerőseit. A vallomásokból megállapították, hogy a szervezkedés célja a legitimista eszme diadalrajutása és az ország belső békéjének teljes kelyreállítása volt. Kihallgatták Pook Jánót és Hornyánszky Zoltánt is. Pook János Kecskemétre utazott néhány nappal ezelőtt, hogy ott is tömörítse a fascista eszme híveit és csak vasárnap érkezett vissza Budapestre. A rendőri nyomozás teljes sikere nyugalmat teremtett a kormány tagjai és a közönség körében. A nyomozás a legnagyobb felkészültséggel folyik tovább.

Óriási földrengés Délamerikában.

Elpusztult városok. — Több száz halott.

Budapestről jelenti a Magyar Távirati Iroda: A szombatról vasárnapra virradó éjjelén katasztrófális földrengés pusztított Délamerikában, amelynek több város és sok száz ember esett áldozatul. A földrengésnek a magva Seréna város mellett volt. A földrengést szökőár követte, amely 200 méternyire hatolt be a tengerpart mentén és megmérhetetlen nagy károkat

okozott. Itt 200 ember meghalt, 400-an megsebesültek. A földrengés a legnagyobb pusztítást Coptágo városában okozta, 500 ház omlott össze, 300 ember meghalt. A sebesültek számát nem állapították meg. Több más városban is egész utcák omlottak össze és sok a halott és sebesült. A rendkívüli szökőár sok hajót sodort el és tett tönkre.

Jugoszlávia a lausannei konferencián.

Belgrád Jugoszlávia szófiai követője ma Belgrádon át Lausanneba utazott, hogy ott csatlakozzék a Nincses külügyminiszter vezetésével Lousanneba utazott delegációhoz és ott bejárja a konferencia határidejének megállapítását.

Ausztria ünnepe.

Bécs. A bécsi „Amtliche Nachrichten” közli, hogy az osztrák köztársaság megalakulásának negyedik évfordulóját vasárnap ünnepelték meg Bécsben és egész Ausztriában. A Burg külső terén diszszemle volt Hajnich szövetségi elnök előtt.

Megállapították az albán határt.

Belgrád. Az albán határ-megállapító bizottság a Szku taritól Diaravicáig terjedő szakaszon befejezte munkálatait. A fenti vonalon a határt véglegesen megállapították és megszüntették a semleges zónát is. Ezzel véget vetettek a határmenti rablóbandák fosztogatásainak is, melyek a semleges zónában húzták meg magukat.

Fegyverkeznek a szerbek.

Belgrád. A nemzetgyűlés titkos ülésén megszavazta a fegyverkezés céljaira kért 800 millió dinár hitelt. Ez alkalommal a had- és belügyminiszter nagy beszédet mondott, mindketten hangsúlyozták, hogy Jugoszláviának békés szándékai vannak. A fenti hitel, mely nem haladja meg a normális állapotok tartásához szükséges összeget, csupán azért kell, hogy a most kötött véd- és dacsövetség követelményeinek meg tudjon felelni.

A fegyverszünet évfordulója.

Páris. A fegyverszünet megkötésének évfordulója alkalmából a köztársasági elnök és más külföldi elölkölések jelenlétében nagyszabású tinnepségek voltak.

Fővárosi sporteredmények.

MTK—FTC 3:0 (1:0). A két rivális csapat ötvenedik találkozása alkalmával MTK megérdemelt győzelmet aratott. FTC mentségére szolgál, hogy a mérkőzést 9 emberrel játszotta végig. Jobb-szélsője még a játék elején, Kővágó pedig utána hamarosan elhagyta a pályát. UTE—MAC 3:0, KAC—MAFC 3:0, Törekvés—BTC 2:1, Vasas—VAC 1:0, III. ker. TVE—Zugló 3:1.

Ne essen kétségbe, hogy cipőt kell vennie

Győződjön meg róla, hogy nálam még rendkívüli olosan vásárolhat, amíg a régebbi készlet tart.
STELLNER ZSIGMOND cipőraktara **FRANKL**-féle mechanikai üzlet (Grauau-gáz) Vörösmarty-utca 1

Látogatás Csávolyon.

Szerény lakoma ebben az inséges világban — Egy kis aprópénz
Hogyan élnek Csávolyon

Kocsma a bajai műről legördül a község fő-utcájába. Vakillóan tiszta, fehér házak intenek felém. Ragyogó, pedáns tisztaságot, rendet árad el Csávolyon minden háza. Érdekes a község fő-utcája, amint az egyik oldalról a másikra a sáros uton keresztül csak egy magas lépcsőn lehet feljutni a talaj oldalra.

Amikor a bajai műről legördül a község fő-utcájába, Vakillóan tiszta, fehér házak intenek felém. Ragyogó, pedáns tisztaságot, rendet árad el Csávolyon minden háza. Érdekes a község fő-utcája, amint az egyik oldalról a másikra a sáros uton keresztül csak egy magas lépcsőn lehet feljutni a talaj oldalra.

A község házában van elintézni való. Ott találom a régi bírót, a derék, keménykötésű Hausert. A szobák alatt nem akart a görögül Leosapia a bírói pálcát és kijelentette, hogy „Ritoknak nem szolgálok”. Alig pusztultak azonban ki a ritok a faluból, már is ott áll megint a bírói székben. Csávoly el sem képzelhető Hausert nélkül. A jegyzői tisztet most is Hallósy Gornél tölti be. A szerbek egy pópát állítottak be a jegyzőségbe, de a lakásai nem adta át Halloway. Amikor a szerb „jegyző” megkérdezte Hallósyót, hogy mikor megy már ki a községből, így válaszolt:

— Majd ha a község határába értem, majd meglátom, hogy es a község Jugoszláviához tartozik, akkor elmegyek. De ha visszatérnek a mieink, akkor gyorsan tatarodjon innem, mert én magam egy napig sem tűröm a községben.

Es a rég jegyző pápa takarodott is gyorsan. Amilyen kemény, dacos magyar a község jegyzője és kirája, olyan derék nép a csávolyi avátság is. A svábok konzervatívek. Nem veszik be sem a baloldali, sem a jobboldali szélsőségeket. Az új jelzavak nem találtak utat a svábok agyában. Amit a legjobban jellemes az alábbi eset: Csávoly községnek valami püre volt a bajai járásbírósnál és Hausert bírő megbízott a község képviselővel egy zsidó fiakkal.

Amikor a bajai műről legördül a község fő-utcájába, Vakillóan tiszta, fehér házak intenek felém. Ragyogó, pedáns tisztaságot, rendet árad el Csávolyon minden háza. Érdekes a község fő-utcája, amint az egyik oldalról a másikra a sáros uton keresztül csak egy magas lépcsőn lehet feljutni a talaj oldalra.

Amikor a bajai műről legördül a község fő-utcájába, Vakillóan tiszta, fehér házak intenek felém. Ragyogó, pedáns tisztaságot, rendet árad el Csávolyon minden háza. Érdekes a község fő-utcája, amint az egyik oldalról a másikra a sáros uton keresztül csak egy magas lépcsőn lehet feljutni a talaj oldalra.

Amikor a bajai műről legördül a község fő-utcájába, Vakillóan tiszta, fehér házak intenek felém. Ragyogó, pedáns tisztaságot, rendet árad el Csávolyon minden háza. Érdekes a község fő-utcája, amint az egyik oldalról a másikra a sáros uton keresztül csak egy magas lépcsőn lehet feljutni a talaj oldalra.

Amikor a bajai műről legördül a község fő-utcájába, Vakillóan tiszta, fehér házak intenek felém. Ragyogó, pedáns tisztaságot, rendet árad el Csávolyon minden háza. Érdekes a község fő-utcája, amint az egyik oldalról a másikra a sáros uton keresztül csak egy magas lépcsőn lehet feljutni a talaj oldalra.

Amikor a bajai műről legördül a község fő-utcájába, Vakillóan tiszta, fehér házak intenek felém. Ragyogó, pedáns tisztaságot, rendet árad el Csávolyon minden háza. Érdekes a község fő-utcája, amint az egyik oldalról a másikra a sáros uton keresztül csak egy magas lépcsőn lehet feljutni a talaj oldalra.

Igazán el lehet mondani: Hol...

a község mostanában — a jó falun. Végig mentem néhány falusi gazda lakásán. Micsodát aj butorok. Most rendezkedtek be. Most vásároltak új butort. Mindenki kiadott néhány száz ezer koronát butorra.

Németország.

Ugy látszik nincs megállás és az elmúlt világháború, a fel-felbontott gazdasági egyensúly rettenetes mássa újabb tornászottól ajándékozta meg a világot, Németország teljes összeroppanásával. A márka föltartóhatatlanná vált, ha ugyan még szarhat és magával ragad mindent: jólétet, munkát, ujjait, Németországot. Zuhánást fergeteges sebességgel váltotta Franciaország a jóváételi kérdésekben való kérelhetetlenséggel, melyen nagyon hosszú időre akarja Németországot elcsúsztatni. Páris még mindig gyűlöli és bosszúretti líráját, az 1870-71-es párházyebédes nyomorúságot, az 5 milliárd hadiarcot. Ez az Lotharingiát még most se tudja eltejezni és nem is akarja.

Es miközben a márka utolsó utjára indul, felette már most halottai tort ülsék a nemzeti siberak és a hiányfalanszágával feljók fel a megtepett, rongyos ruhájú ország láncszen látható szivét; szűk gazdasági életét. A nemzeti kalandorok szállott erkőcse most már fogékony talajra talál itt. A kösnyen szerzett pénz hajhátása a gyűnyört, hódít, darval az alkohol, hódít az épium és mindig több és több utcsarkon születtei lebu. A másik oldalon mind cupa elkezeredett ember áll, akik már nem ker-snek itt munkakalkulmat, mert hiába való fáradság-nak bizonyulna. Sokan talán megmozkva a vérszűnős háborus életet, vagy talán a végeő sikereredésükben Kemal páva hadseregébe állnak, hol a német katonai és technikai tudás igen szivven látott valami.

Es Németország sötét, komor felhőkkel beviharzott egén nincs egy gonbos úfajnyi kétség, halvány remény, amely bintatólag hatna a kösöljövő alakulásaira.

HOLZSCHLAG

zeargon-művész MA ESTE a Központi kabaréban speciálle előadást tart. Teljesen új műsor Tamási új műsorral.

do'gonó intését száméira, hogy a hatalmas angol pénzünetet állandó támogatásával városunk kereskedelmi és közgazdasági életében a jövőben még az eddiginél is hathatósabb tevékenységet fejthessen ki. A közgyűlést vezető igazgatósági ülésen az igazgatóság elsőkévé újlag Weidinger Dezsőt, alelnökké pedig Hajdu Zoltánt és Reich Vilmost választották meg.

— **Plenáris ülést tartott az árvízegálóbizottság.** Az árvízegálóbizottság szombaton délután plenáris ülést tartott, melyen Albrecht pánzügy-gang téségi tükér, a bizottság új vezetője, ednővölt. A határozatról legközelebbi számunkban számolunk be.

— **Ismét tárgyal a törvényeszek.** A saskasági törvényeszek bajai kirendeltsége ma délelt ismét tárgyalást tartott. A tárgyalásról részletes tudósítást holnapi számunkban közölünk.

— **Megvadult lovak a városháza előtt.** Szombaton délelt: egy parasztszeker elé fogott két ló megvadult a Fűtérren és a kocsival a városházának rohantak. Az egyik ló elesett és megérett. A kocsi tő gazdáinak szerezésre nem orett baja.

— **Halálozás.** Résvéttel ér esőttak, hogy Novits Miksa, a Mohácsi Takarékpénstárnak 32 éven át volt ügyvesső igazgatója hosszas szenvedés után november hó 8-án meghalt. Teme-ése általános nagy részvét mellett november hó 9-én volt Mohácson.

— **London lakóssága.** Most hozták nyilvánosságra a londoni grófság népszámlálási adatait. Ezerint az angol fővárosnak 7,480,291 lakósa van. A lakósság az utolsó évtizedben csaknem félmillióval szaporodott. A city, amely a londoni kereskedelmi negyed, különösen népös. A grófságban 341,265 nővel több van, mint férfival, vagyis 1165 nőre jut 1000 férfi. Kereken 26,000 özvegy van kösöttük. Vissont ezek kösött 11,000 a 20 és 39 év kösötti, akiknek legtöbbsze a háboruban vesztette el férjét.

URANIA. —o— Szerdán d. u. 4—6—8 és 10 órakor.

A Wient Sacha filmeyár nagyszabású ujdonsága
Egy szegény leány története
Nagyvárosi életkép 5 felvonásban. — Főszerepekben
LIANE HAID és REINHOLD SCHÖNZEL.
Csak felnőtteknek!

Csak felnőtteknek!

Fiatalkorban yárbavagy
gárdi barmilyen
áll keres
Cím: Rózsa Kazinczy tér 3

meghívó
a Bajnagermalom r. t.
1922. november hó 22-én délután 4 órakor Budapesten, a Pesti Gyömalom tanács-teremben tartandó
közgyűlésére.

szózat:
1. Köszönetnyilvánítás a részvevőknek és a közgyűlést előkészítő bizottságnak.
2. A közgyűlés feladatai és a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítése.
3. A közgyűlés határozatainak elfogadása.
4. A közgyűlés határozatainak elfogadása.
5. A közgyűlés határozatainak elfogadása.
6. A közgyűlés határozatainak elfogadása.

Elgépek.
8 HP, 4 HP magán-járó, Hatos Hoffer, 6 HP húzó. AV. eladó.
MURSZYK
Műhelye
(Közvetlen szemben.)

TANLEÁNY
FELVÉTEL NYONDABAN

SZ és
Cél
favalégo.
darabos
SZ.
Portlan-
száz
Bükk
állandóan
árban
Illés
Vásár-
ut 9.
Telefon 121.
Szerzésü
állandóan

HIRDETMÉNY.

A Bajai Kereskedelmi és Iparbank 1922. évi november hó 12-én tartott rendkívüli közgyűlése a társasági alaptőkének 15.000.000— koronára

való felemelését határozta el. A vonatkozó határozat alapján a jelenleg forgalomban levő 3500 drb. 600 korona névértékű részvény és 3500 drb. ideiglenes részvényelismervény helyett ugyanannyi 1000 korona névértékű részvényt ad ki, még pedig minden újabb befizetés nélkül, olyképen, hogy az ezen transzaktióhoz szükséges 2.800.000 koronát a tartalékalapból fedezi. A közgyűlés, tudomásul vette és megállapította, hogy ezen intézkedés nem a társaság részvényei névértékének fedezet nélkül való felemelésében áll, hanem a tartalékalapon tényleg meglévő 2.800.000 koronának az alaptőkére való effective átvezetése mellett eszközöltetik.

Ezen átvezetés által a társasági részvénytőke 7.000.000 koronára emelkedik. Kibocsátáson kívül további 8000 drb. 1000 korona névértékű új részvényt 8.000.000 koronára emelkedik. Ezen átvezetés által a társasági részvénytőke 15.000.000 koronára emelkedik.

Az újonnan kibocsátandó 8000 drb. 1000 K. névértékű részvényből 2100 drb. részvényt a bank a régi részvények birtokosainak a következő feltételek mellett engedi át:

1. A részvényest minden tíz régi részvény után három új részvényre elővételi jog illeti meg. Részvénytörédek figyelembe nem vétetnek.
2. A részvényesek által elővételi joguk alapján átveendő új részvényekért darabonként 1,350 korona, vagyis a teljes névértéknek megfelelő 1000 korona és a tartalékalap részére 350 korona fizetendő be.
3. Az elővételi jog

1922. november hó 13-tól november hó 25-ig

bezárólag az intézet pénztáránál a hivatalos órák alatt gyakorolható.

4. A fennmaradó 5900 drb. új részvényt egyenként 1,450 korona kibocsátási árfolyamon az Angol-Osztrák Bank budapesti fióktelepe veszi át.

5. A részvények bélyegilletékét és azok előállítási költségeit a bank sajátjából fizeti.

6. Az 1—3500-ig sorszámú régi részvények bemutatás után a következő bélyegzővel lesznek ellátva:

"Ezen részvény 600 korona névértékét az intézet 1922. évi november hó 12-én megtartott rendkívüli közgyűlésének határozatával a tartalékalapból történt átvezetés után 1000 koronára emelte fel"

7. A 3501—7000-ig sorszámú 600 K. n. é. részvényekre vonatkozó elismervények ellenében már 1000 K. n. é. részvényeket szolgáltattunk ki.

8. Az elővételi jogokkal élni kívánó régi részvények birtokosai tartoznak a fenti 6. és 7. pontban említett 1000 K. n. é. részvényeket legkésőbb november hó 25-ig az intézet pénztáránál bemutatni, hol azok „Elővételi jog gyakorolva 1922. II.” bélyegzővel láttatnak el és a vonatkozó 7001-től 9100-ig számú ideiglenes elismervények darabonkénti 1350 korona lefizetése ellenében egyidejűleg kiszolgáltathatnak.

Ezen ideiglenes 7001—9100-ig számig terjedő elismervényeket 1922. december hó 1-e után cseréljük át végleges részvényekre.

9. Az új részvények birtokosai az üzleteredményben 1922. január 1-től kezdve a régi részvények birtokosaival egyenlő arányban részesednek.

10. Azon részvényes, aki elővételi jogát legkésőbb 1922. november hó 25-ig bezárólag a fentiekben előírt módon nem gyakorolja, a jog gyakorlásától esik ki.

Baja, 1922. november havában.

Bajai Kereskedelmi és Iparbank.

Epítőmesterek és építetők figyelmébe!
 Szabadalmazott **Terrenol-pala** a világ legjobb tetőfedőanyaga
 fagyálló, tűzálló, vízáthatlan állandó raktár és egyed-
 arucitőhely az
Első Bajai Malomépítő és Mezőgazdasági Gépgyár
 Baja, Kólosy-utca 2 szám alatt (Budapesti-ut sarak)

Kukorica-moslék
 kapható naponta
Spitzer Károly és Fiai
 szeszgyárában.

Keresek
tanuló lányt
 Deák Ferenc-utca 15

M. Á. K.
 beraktározásból visszamaradt
 eladó
 „HUNGÁRIA” szállítási vállalat
 Árpád utca 12.

Eladunk:
 Baján 22 m hold tanyás
 birtokot, kisebb-nagyobb
 békültöshető családi házat.
 Vidéken 20—310 holdig
 birtokot. Bérlet: Fajár
 vmben 150 ha das 120 zégt.

Vasúttállomással szemben **vendéglő** nagy kerttel, szonnel
 egy jó forgalmu e foglialhat
 szabadkésből eladó. — Bővebb felvilágosítás
Allatvásár-tér 17. szám alatt.

Keresünk
 Birtokot Baján kisebb na-
 gyobb házat árut, terményt
 és állállatot

Nagyban és
 kicsinyben **azonnal szállít**
 rektáraitól, ugy-
 szintén minden
 vasut- és hajó-
 állomásokra
 háztartási, ipari és gaz-
 dasági célokra
porosz-szenet,
kokszt mosott kovács-szenet
V-A-G-O-R-E-Z-S Ö
 szénnyágyrakéreg, Bpest, V. Béthory-
 utca 5. Telefon: 21—37, 194—77,
 51—81. Sürgőnycim: Tízézer Bpest.

POLLÁK JÓZSEF
 butorgyáros
deszka, épületfa, cserépkereskedése
 Nagy választék Pest-ut 4 szám.
 Szolid kiszolgálás Olcsó árak
 Nagyobb tételek házhoz szállítva

„PIAC”
 Dunamenti Üzletve-
 zetőség Baja, Mé-
 száros Lázár-u. 22.
 Válasz bályeg.

Éjjeli inspekción
 nov. 13-tól november 20-ig
 reggeli fel 8 óráig és vasár
 nap délután nyitva
GYARMATI EMIL
 gyorvostára

lyomatott a Corvia-nyomatás győreszkiéja Baja (Póder Károly és Társa)

kiadó és lapfelnéző: a Független Magyarország kiadóvállalat. A kiadóért felelős: Póder Károly

Baja, I
 Egy fa
 aki azonb
 rint még
 cista mozg
 kező éro
 mondotta
 — A
 Tábortéte
 szükségek
 sem jóváh
 ezt elayer
 cista szer
 hogy a M
 bor tulny
 volt Fried
 lők alkotj
 a W nekh
 csupán ar
 volt Fri d
 lők közül
 és a fasci
 járnak a
 tába A
 vezére ni
 van, am
 tartja szük
 fedje mag
 bor tagjai
 tartási fo
 ebben az
 gazdasági
 messzebb
 nak "Köve
 Magyarország
 gen hono
 elárolítás
 dekeknek
 való érvén
 lett messz
 kitűzéséin
 — Az
 szavával v
 különböző
 promittált
 lyett a be
 u on hale
 igéi vanna
 Ebben a
 dóságna
 és vezetés
 őrei vanna
 Mi nem u
 akarjuk pr
 valósítani,
 me, hogy
 Fascista T
 utcai iga
 nyok nem
 magyar fa
 parlamenti
 át. Hogy